

Reykjavík, 31.8.2021

Heilbrigðisráðherra
Svandís Svavarsdóttir
Skógarhlíð 6
105 Reykjavík

**Efni: Umsögn Félags sjúkraþjálfara um drög að stefnu um heilbrigðisþjónustu fyrir aldraða
Mál nr. 141/2021**

Félag sjúkraþjálfara fagnar framkomnum drögum um stefnu í heilbrigðisþjónustu fyrir aldraða. Margt þarft er þar nefnt og áréttað sem sjúkraþjálfarar hafa bent á um árábil, s.s. mikilvægi heima-sjúkraþjálfunar, mikilvægi þess að eldra fólk fái tímabundnar endurhæfingarinnlagnir en ekki óvirkar „hvíldar“innlagnir á hjúkrunarheimili og að réttindi aldraða til sjúkratrygginga séu ekki afnumin við flutning á öldrunarheimili, svo fátt eitt sé nefnt.

Þau atriði sem sjúkraþjálfarar hins vegar sakna úr stefnunni eru þeir þættir sem skipta gríðarlega miklu máli áður en aldraðir þurfa á mikilli þjónustu heilbrigðis- og velferðarkerfis að halda, þ.e. hvað hægt er að gera til efla fólk til sjálfshjálpar og sjálfsbjargar eins lengi og unnt er.

Skýrsludrögin fjalla um þrjá meginflokka þar sem rétt er nefna nokkra þætti.

Aldursvænt samfélag

Margsannað er að sjúkraþjálfun, sem er tiltölulega ódýrt úrræði, seinkar verulega þörf eldra fólks fyrir umfangsmeiri og dýrari þjónustu, eins og berlega kom fram á Heilbrigðisþingi sem heilbrigðisráðherra stóð fyrir nýverið. Því er það brýnt að sú þjónusta sé aðgengileg fyrir eldri borgara um allt land.

Hér er brýnt að huga að heilsueflingu áður en fólk þarf á mikilli þjónustu að halda. Heilsuefling aldraða getur átt sér stað utan heilbrigðiskerfis. Hins vegar er ljóst að fjölmargir aldraðir glíma við einn eða fleiri heilbrigðisvanda, þótt þeir séu hressir og sjálfbjarga, og þar ríður á að viðkomandi fái notið heilsueflingar sjúkraþjálfara, sem með þekkingu á sjúkdómum/einkennum viðkomandi getur samþætt heilsueflingu og heilsufarsástand viðkomandi.

Heilsueflandi heimsóknir sjúkrabjálfa, skipulagðar af heilsugæslu viðkomandi eru úrræði sem sjúkrabjálfarar telja ákjósanleg til að skanna stöðu eldri borgara með það í huga að beita forvörnum og forvirkum aðferðum gegn ótímabærri hrörnun og færniskerðingu.

Fjarsjúkrabjálfun er hluti fjarheilbrigðisþjónustu sem sjúkrabjálfarar sjá mikla möguleika í. Eldri borgarar verða sífellt leiknari í meðhöndlun tækninnar og komandi kynslóðir aldraðra verða almennt mjög leiknar í fjar-samtölum. Slíkt er mikilvægt að nýta til framtíðar.

Hafa þarf í huga að ekki eru allir tæknivæddir. Þótt stærstu hópar aldraðra í framtíðinni verði tæknivanir, þarf að gæta þess að hópar aldraðra sem af einni eða annarri ástæðu eru það ekki, fari á mis við þá þjónustu og heilsueflingu sem æskileg er. Hér þarf einnig að huga að hópum sem vegna tungumálaörðugleika eða menningarmismunar eiga erfiðara með að nýta þjónustu sem er í boði.

Sambætt þjónusta

Staða sjúkrabjálfunar er þannig að sú heilbrigðisþjónusta virðist gjarnan standa ein og sér og skiptir þá ekki máli hvort um aldraða einstaklinga er að ræða eða yngri. Þessi staða er rædd í Endurhæfingarstefnu til 2030 og er hér með vísað í hana.

Efla þarf heimasjúkrabjálfun margfalt og tryggja samfellu og sambættingu hennar við aðra þjónustu. Þar með er ekki sagt að hún þurfi að vera öll á einni hendi, enda hafa sjálfstætt starfandi sjúkrabjálfarar sinnt heimaþjálfun af alúð um áratuga skeið, en brotalömin er sambættingin, skortur á teymisvinnu aðila og skipulagi. Gera þarf starfsumhverfið aðlaðandi og kjörin góð til að tryggja mönnun þjónustunnar.

Forysta, skipulag, og samhæfing

Í nýrri endurhæfingarstefnu er rætt um endurhæfingarteymi. Það er vel og þar er brýnt að þau teymi taki til starfa hið fyrsta. Hlutverk þeirra teyma er m.a. að vinna að umræddri sambættingu þjónustu fyrir alla, aldraða jafnt sem aðra og brýnt að það innaborðs séu m.a. sjúkrabjálfarar með yfirgripsmikla þekkingu. Tryggja þarf fjármögnun þessara teyma, svo hægt sé að manna þau okkar hæfasta fólki.

Þegar rætt er um velferðartækni og fjarheilbrigðisþjónustu, þ.á.m. fjarsjúkrabjálfun, er afar brýnt að löggjöfin og reglur um greiðslur aftri ekki nauðsynlegri þróun og nýsköpun heldur þvert á móti að löggjafinn taki hér frumkvæði um að gera lagaumhverfið hvetjandi til þess að nýta möguleikana og tækifærin sem felast í fjarheilbrigðisþjónustu.

Félag sjúkrathjálffara ítrekar mikilvægi þess að nýta alla möguleika sem hægt er til þess að aftra því eins lengi og hægt er að aldraðir þurfi á dýrri og umfangsmikilli þjónustu að halda og þar geta sjúkrathjálffarar og þjónusta þeirra spilað lykilhlutverk. Því er brýnt að aðgengi að sjúkrathjalfun sé gott og næg þjónusta sé í boði um allt land.

Skv. upplýsingum frá Sjúkratryggingum Íslands eru 22% skjólstæðinga sjúkrathjálffara eldri en 67 ára, en veittar meðferðir vegna þessa aldurshóps eru 32% allra meðferða, sem sýnir að þjónusta við eldri borgara er þriðjungur allrar veittrar þjónustu sjúkrathjálffara. Fyrirséð er að þessi hópur fer ört stækkandi og því brýnt að fjárveitingar til málaflokksins séu tryggðar í samræmi við það.

Að því sögðu saknar Félag sjúkrathjálffara þess að hafa ekki fengið tækifæri til að ræða efni skýrslunnar við höfund hennar áður en hún var lögð fram, en treystir því að slíkt verði gert við frekari vinnslu hennar.

F.h. Félags sjúkrathjálffara
Unnur Pétursdóttir
Formaður